

fons estadístic i documental

***Informació seleccionada de premsa
de la Comunitat Valenciana i estatal
en suport paper i en línia
2/3/2015***

Índex

Pàgina

CÍRCUL CÍVIC VALENCIÀ

"Rita destrossa el català de la AVL i l'esquerra pancatalanista s'ha tirat a fòc i flama a per ella"

4

DEIA.COM

"L'èuscar me la sua"

6

DIARI DE BALEARS DIGITAL

Ramon Llull, pare de la pàtria catalana
Bernat Joan i Marí

7

EL PAÍS COMUNIDAD VALENCIANA

Barberá, exemple de l'abandonament del valencià pel PP
JUAN MANUEL JÁTIVA

9

Barberá es complica amb el "caloret"
J.FERRANDIS

10

EL PERIODIC.COM

Bellver: "L'esquerra evidencia el seu rebuig a les senyes d'identitat"

11

LAS PROVINCIAS

Alguna cosa més que senyes d'identitat

12

Xavier Casp i el Valencia
VICENT RAMÓN CALATAYUD

13

LEVANTE - EMV

Vicent Olmos
Salvador Vendrell

14

VILAWEB - EL PUNT DIGITAL

Ferran Torrent: "Quan la carretera s'acaba, l'idiota continua caminant"

Pàgina
15

Rita destrossa el català de la AVL i l'esquerra pancatalanista s'ha tirat a fòc i flama a per ella

Com tots vostés ya saben, l'alcaldesa de València, Rita Barberà improvisà en el seu discurs de la Crida i com no, els dies seguits ad est acte estan sent molt més que mogudets. La dòna estigué feta un huit i l'entrada a les Falles 2015 si alguna cosa no seran, és ignorades per ningú.

Ans d'entrar en la polèmica, volem donar l'enhorabona a la Fallera Major de València, Estefania López Montesinos, de la comissió Malilla-Isla Cabrera, i a la Fallera Major Infantil, Maria Donderis Sanchis, de la comissió Quart Extramurs-Velázquez.

I donar-li les gràcies a Estefania perquè ella sí que va fer un discurs en valencià. Gràcies per representar al poble valencià, chiqueta preciosa de la ciutat més bonica de tot lo món.

¡Vixca València! ¡Vixquen les Falles!

Des de Círcul Cívic Valencià volem manifestar-nos a favor de l'esquerra radical valenciana -per una volta i sense que servixca de precedent jeh!- Gràcies Rita per no parlar valencià i destrossar el català de la AVL, com eres una pancatalanista a l'igual que ho són Morera, Puig, Blanco, Morcillo, no nos queda més remei que felicitar-te per demostrar que poden passar 24 anys i el català de la AVL no es memorisà massa be. I és que, una llengua aliena no es deprén encara que t'obliguen, si no la sents com a teua.

Per una vegada està molt be que se queixen de que s'han befat i s'han comés barbaritats en la seua benvolguda aliena llengua catalana de la AVL, ya que la paguem que la utilisen els càrrecs i que la destrossen ells mateixa.

Chimo Puig acusa a Barberà de que "no fon un accident anecdòtic" i afegí "destrossar una part de la nostra cultura, befar-se d'ella, com és la llengua, és d'una gran irresponsabilitat"

Joan Calabuig l'acusà de "decadència molt dures, és trist" i llamentà que en 24 anys com alcaldesa de València no siga capaç de pronunciar tres o quatre frases coherents en "valencià" "Quan u està davant d'un colectiu tan important, en el moment de l'inici de les festes, s'ha de tindre un respecte, preparar-se un poc les coses. No és possible acodir en eixa situació allí, improvisant"

Enric Morera aconsellà a Barberà que "es pose en contacte en Escola Valenciana per a participar en el programa de voluntariat llingüístic per a que deprenga català"

Ignaci Blanco, "me sentí avergonyit i indignat com valencià per l'intervenció injustificable, impresentable i indecent de l'alcaldesa de València i les seues barbaritats llingüístiques en la cridà"

El rector de l'universitat de València, Esteban Morcillo, afirmà que les persones en responsabilitats de govern deuen utilitzar el valencià normalisat i correcte.

Jesús Huget, secretari de CVC (consell valencià de cultura) considerà "greu que un representant públic faça un us poc responsable de la llengua i reclamà a les autoritats ser més comedits a l'hora de parlar valencià"

¿ A qué fot, fastidia, incordia, molesta, irrita i molt que és burlen de la llengua d'u? Puix nos alegrem que senten vostés lo que sentim nosatros a diari en les seues declaracions pancatalanistes, les trobades, l'immersió llingüística i l'imperialisme català.

¿ S'HAN DONAT CONTE QUE NINGUN PERSONAGE D'ESTOS S'HA ATREVIT A CRITICAR EL VALENCIÀ DE LA FALLERA MAJOR? AIXÒ NOMÉS TÉ UNA RESPOSTA, I ÉS QUE ESTEFANIA SI QUE PARLÀ EN VALENCIÀ I CONTRA AIXÒ NO PODEN FER RES MÉS QUE QUEDAR-SE CALLADETS.

Nosatros som els qui estem en casa, en la nostra terra, aixina que a qui no li agrade el valencià, carretera i manta, que Barcelona està propet.

Nosatros som els qui parlem i escrivim valencià, els qui defenem la terra, la cultura, la Real Senyera, la llengua valenciana. Vostés, els qui sobren.

Nosatros sabem de qui som fills, d'a on venim i cap a on anem. Vostés, els qui sobren.

Nosatros som els qui callem davant les continues ingerències seues, en trobades, llibres de text, manifestacions radicals, ara en Falles tots els dies l'intifalla, en cap atre lloc del món s'actua en tanta impunitat com vostés ho fan ací.

Nosatros, que els quede ben clar, seguirem ací, donant la cara contra aquell que gose intentar alguna cosa contra tot el nostre patrimoni, que per supost, inclou la llengua VALENCIANA.

'El euskara me la suda'

Días atrás nos decías: 'El euskara me la suda'. Necesito trasladarte que desde que escuché esas palabras de tu boca resuenan en mi interior como un eco del que me quiero librar y por eso te escribo. Primero porque lo dices en la casa del euskara y segundo porque es el idioma materno de tus hijas. Porque por más que lo intento no veo la raíz de semejante desprecio. Son muchas las personas que han estado en la cárcel, incluso han muerto, por el simple hecho de defender algo tan inocuo como una lengua. Te presento al euskara. Una lengua despreciada por sus vecinos en aras de constituir países monolingües donde no tienen lugar otros idiomas que no sean el **francés** o el **castellano**. A sangre y fuego. La historia así lo dice. El euskara es la lengua propia de los vascos y como todo lo propio es amado por ellos. Es fácil de entenderlo; tú amas primero a tu familia y después, si quieres, a la de otro. La situación actual es el resultado de un linaje histórico. El euskara rinde pleitesía a esas dos lenguas modernas que han conseguido dicho estatus alterando sus límites con conquistas de dudoso contenido humano y de empatía. Mientras el euskara ha cedido terreno poco a poco a lo largo de los siglos, otras lenguas lo han ganado. Será el carácter amable de los vascos que no han tenido la necesidad de hacer a los demás a imagen y semejanza de uno mismo. Es decir, de imponerlo a otras comunidades vecinas. Hoy en día pretendemos recuperar el lugar de antaño. El que nos corresponde. Y para eso están las ikastolas. Y para eso necesitamos la comprensión de quién no conoce nuestra lengua. Por eso te escribo. Realmente nos fatiga tener que pasar al **castellano** siempre que hay gente que no lo entiende. Y no lo entiende, no porque lleva una semana viviendo en Euskal Herria, sino porque lleva años viviendo aquí y no le interesa aprenderlo. Y yo me pregunto: /¿/hasta cuándo vamos a ser unos mal educados? No conozco ningún **vasco** que no sepa **castellano** o **francés**. Y muchos hablamos además otros idiomas. Estamos abiertos porque somos gente consciente. Por la historia que nos ha tocado vivir. Porque a partir de preservar y respetar lo nuestro, nos abrimos a un mundo en el que comprendernos es lo más importante.

Ramon Llull, pare de la pàtria catalana

Bernat Joan i Mari

Cada nació mínimament consolidada compta amb els Pares de la Pàtria. El terme, sinònim de pares fundadors i similars, s'usa molt habitualment, no només dins la literatura anglosaxona o americana, sinó també dins altres tradicions historiogràfiques i culturals.

Qui serien els pares de la nostra nació? Si ens atenim a l'esfera política, trobem evident que el primer, el més indiscutit, el que se celebra amb tota normalitat i devoció tant a Catalunya com al País Valencià i a les Illes Balears és el Rei Jaume I, anomenat fins i tot l'Alt Rei En Jaume, per deixar clar que no ens remetem a un simple nombre ordinal, sinó a la categoria específica de fundador de la nació. Juntament amb Jaume I, hi tendríem el rei de la consolidació de l'espai territorial del país, conjuntat ja amb un dret propi i amb uns mecanismes preestatsals poderosos, molt abans del Renaixement: em refereixo al rei Pere III el Cerimoniós. I l'esplendor renaixentista correspondria al rei Alfons V el Magnànim. A la seua etapa de regnat la nostra nació va comptar amb un Papa de Roma i amb un Papa cismàtic, i amb l'estol d'escriptors més extraordinari que havia vist aquest país nostre vivint al mateix temps, abans del tombant del segle XX amb el segle XXI.

Dins l'esfera cultural, evidentment, personatges com l'Abat Oliba, fundador del monestir de Ripoll, el gran cronista Ramon Muntaner, de qui enguany commemoram el 750è aniversari del naixement, o el magnífic poeta Ausiàs March també formarien part de la galeria de pares de la pàtria. Per damunt de tots ells, sia'm permès el símil monàrquic, hi regnaria el nostre Ramon Llull, el Doctor Il·luminat, pare no només de la pàtria, sinó de la sang de la pàtria, que és la llengua. Llull va ser el gran artífex medieval de la llengua catalana. Crec que els governs de Catalunya i (en aquell temps) de les Illes Balears, juntament amb el d'Andorra i amb nombrosos ajuntaments dels diferents països que conformen la nostra nació varen fer molt bé a l'hora de posar el nom de l'insigne mallorquí a l'Institut per a la promoció exterior de la llengua i la cultura catalanes.

Després de l'esplendor medieval, varen venir segles de decadència, que culminaren amb la pèrdua de les nostres institucions d'autogovern, dels mecanismes d'estat amb què comptàvem a principis del segle XVIII, ara fa tres-cents anys. Però, encara, durant aquest període tenim un altre insigne forjador de la nació i ciutadà universal: em refereixo a Joan Lluís Vives, de qui porta el nom la xarxa del conjunt d'universitats dels Països Catalans.

I, amb la Renaixença, comptarem d'altres noms sense els quals la nostra nació no es podria entendre. En el camp de la política, Prat de la Riba, Francesc Macià o Lluís Companys són inexcusables. I, al seu costat, els que forjaven la llengua i la cultura: un príncep de les lletres com Jacint Verdaguer, lingüistes com Pompeu Fabra, Antoni Maria Alcover o

---

Francesc de Borja Moll, assagistes com Jaume Vicens Vives, Josep Pla i Joan Fuster... Tots ells conformen la nostra galeria moderna de fundadors de la nació, de pilars sobre els quals s'assenta la nostra personalitat col·lectiva.

Últimament, el govern de les Illes Balears està intentant convertir el gran Ramon Llull, fundador de la nostra literatura nacional, en una mena de capítol regional, de província de pa sucat amb oli. I això resulta totalment intolerable. Que qui fa tot el possible per rebaixar l'estatus polític de la llengua catalana dins les Illes Balears es posi en boca seua frases soltes de Ramon Llull ens hauria d'indignar i de revoltar. En el seu discurs amb motiu del lliurament dels premis Ramon Llull, precisament, José Ramón Bauzá va dir coses com que Llull escrivia en tres llengües (sense dir quines eren, no fos cas que algú es fes preguntes incòmodes), i va treure una cita descontextualitzada per mostrar que n'havia llegit alguna cosa (fet que podem dubtar amb indicis prou objectius).

Al santuari de Lluc, al cor de la Serra de Mallorca, hi ha una galeria de sants i beats del poble de Mallorca. Davall el bust del beat Ramon Llull hi podem llegir la següent inscripció: "Beat Ramon Llull / (Ciutat de Mallorca, 1232-1326) / Jossam Ramon Barbaflorida / lo Foll per amor / Laic arabista (Christianus Arabicus), / Capdavanter del diàleg interreligiós. / Filòsof i teòleg (Doctor Il·luminatus), / l'Il·luminat. / Joglar de Nostre Senyor i de la / Dona d'Amors. / Escriptor prolífic (Pare de la Pàtria Catalana)".

Aquest fou Ramon Llull. Aquest és el Ramon Llull que el Govern amaga o disfressa.

Barberá, ejemplo del abandono del valenciano por el PP

El uso de la lengua cooficial registra una fuerte caída en dos décadas

ELIAN MAHUEL JÁTIVA

Rita Barberá lleva casi un cuarto de siglo de gobierno en el Ayuntamiento de Valencia sin dar muestras de querer aprender o comunicarse en la lengua de su pueblo, aquella con la que se han escrito obras cumbre de la literatura universal como *Tirant lo Blanch* y que emplean 10 millones de personas. Su desconocimiento de la lengua quedó patente en la Crida, un acto que sirve de inicio de la fiesta de las fallas, en el que mezcló palabras en castellano ("el *fred* del verano") con otras inventadas e irreconocibles ("*dejim*").

Ni siquiera ante tan claro acto de desprecio por la lengua de los valencianos, el Partido Popular se ha atrevido a criticar a la alcaldesa. Su partido ha preferido calificar de "anécdota" el escándalo del tradicional acto fallero. Pedir responsabilidades por ejemplo por parte del presidente valenciano, Alberto Fabra, que se hallaba a escasos metros de Barberá durante aquel bochornoso espectáculo—hubiera supuesto una política que es ajena al PP: la defensa del valenciano en sus intervenciones públicas.

Por eso llamó gratamente la atención el viernes que el rey Felipe VI utilizara correctamente la lengua del *Tirant lo Blanch* en buena parte del discurso pro-

nunciado en Valencia con ocasión de la entrega de la Distinción de la Generalitat que el Consell le concedió por la festividad del 9 de Octubre. Don Felipe hizo un esfuerzo, a pesar de que el valenciano no es su lengua, pero se notaron sus conocimientos de la variante dialectal occidental, el catalán.

Sin embargo, no fue más fluido el valenciano del presidente de la Generalitat, que se limitó a leer en esta lengua el decreto de concesión. Alberto Fabra se expresa en castellano, a pesar de proceder de una zona valencianoparlante como Castellón y de haberse preocupado de recibir clases de valenciano.

Fabra ha sido el máximo responsable del cierre de Radiotelevisión Valenciana, con la cual, como ha reiterado la Academia Valenciana de la Lengua, "ha desaparecido una herramienta fundamental e imprescindible para la pervivencia" del valenciano, cuya promoción fue "uno de los principales motivos de su creación y existencia". El primer presidente de la Generalitat del PP, Eduardo Zaplana, no se expresó prácticamente nunca en valenciano.

En 1995, cuando el PP ganó las elecciones por primera vez, la Generalitat abandonó durante una década las reputadas encuestas de uso y conocimiento del valenciano del Servei d'Estudis i Investigació Sociolingüís-

Alberto Fabra, presidente de Valencia, y la alcaldesa Rita Barberá, en 2014. / TANIA CASTRO

El presidente de la comunidad, Alberto Fabra, se expresa en castellano

En la capital es donde más ha retrocedido el bilingüismo

tics, instrumento imprescindible para seguir la evolución de la lengua. De las dos únicas encuestas que se han hecho después (en 2005 y 2010), se deduce una fuerte caída tanto en "las capacidades de comprender y

hablar la lengua como en su uso", según constata la antropóloga Raquel Casesnoves, en la Revista de Llengua i Dret, en uno de los escasos estudios recientes.

Pero hay diferencias territoriales. La zona que más ha retrocedido tanto en el uso como en las opiniones favorables a la normalización lingüística entre 1995 y 2010 es la ciudad de Valencia y su área metropolitana. Es decir, el ámbito de Rita Barberá. Con su insólita alocución, a base de *caloret* (otra palabra inventada a la que le cambió además el género, pues *calor* es femenina en valenciano) y otros errores lingüísticos, la alcaldesa de Valencia pertenece al segmento mayoritario de población que se expresa en castellano en

esa zona metropolitana. En 2010, la gente que reconocía hablar el castellano en casa suponía el 71,8% del total, frente al 19,8% en valenciano. Solo cinco años antes las proporciones eran de 67% por 24,12%.

Por ello no extraña que un estudio de fin de grado dirigido por el profesor Manuel Peruchó de la Universidad de València, a partir de esas mismas encuestas tratadas con distintos métodos matemáticos, predijera que, de mantener la actual política lingüística, en 2050 menos de la décima parte de la población será valencianoparlante. Algunos de los máximos representantes políticos que gobiernan en Valencia, por si acaso, ya han olvidado su propia lengua.

La alcaldesa de Valencia, ayer en la primera mascletà en el balcón del Ayuntamiento junto a la fallera mayor y el embajador de Chile. / M. A. POLO (EFE)

Barberá se complica con el 'caloret'

Los altos cargos del PP evitan arropar a la alcaldesa en la primera 'mascletà'
El equipo de gobierno de Valencia exhibe chapas de apoyo con la 'senyera'

J. FERRANDIS

El "fred del verano" es lo que seguramente sintió ayer la alcaldesa de Valencia, Rita Barberá, en su primera salida al balcón del Ayuntamiento para asistir al arranque de las *mascletades* de las Fallas 2015. Una semana después de su incomprensible discurso en la Crida ante miles de falleros, que se ha convertido en el fenómeno viral del *caloret*, ningún cargo de primer nivel

del PP acudió ayer a arropar a Barberá. La alcaldesa compareció lo justo en el balcón del Consistorio, apenas arropada por sus concejales que exhibían ufanos en sus solapas una chapa con el lema *I love el caloret faller* y los colores de la *senyera* con la intención de dejar atrás el suceso. "Fue una anécdota que se ha amplificado por la esencia de las fallas, que es la sátira", afirmó el concejal de Fiestas, Francisco Lledó.

Un esfuerzo insuficiente para compensar una semana horrible que ha puesto en evidencia el desconocimiento que tiene la alcaldesa del valenciano después de casi 25 años de Gobierno municipal, y que han deteriorado notablemente su imagen pública.

La polémica supone, además, un auténtico jarro de agua fría después de que un sondeo interno realizado en la ciudad de Valencia indicase que, pese a perder la mayoría absoluta, Barberá

podría gobernar con el apoyo de Ciudadanos. La encuesta, según fuentes populares, dejaba a la alcaldesa a dos concejales de la mayoría absoluta (17 ediles) pese a perder un buen caudal de los de los 208.000 votos cosechados en 2011. Unos datos malos pero que abrían una ventana de esperanza a pocas semanas de la campaña electoral. El resbalón del *caloret*, de repente, ha complicado el escenario.

Así, las *mascletades* se inicia-

ron con el temor a que las protestas ciudadanas prendan en la plaza. Por motivos de seguridad, los accesos se restringieron en toda la fachada del Ayuntamiento, la ambientación musical del balcón hizo atronar la canción *Valencia en Fallas* de Vicente Ramírez y la alcaldesa apareció con semblante serio unos minutos antes del disparo de la pólvora y desapareció poco después del espectáculo, ya más relajada.

En la calle, apenas unos silbidos y un pequeño grupo de la *Intifalla* coreó gritos y carteles contra la corrupción. Un colectivo que hoy prevé volver para protestar por el maltrato de Barberá hacia el valenciano. Esa misma lengua que el rey Felipe VI pronunció con esmero el pasado viernes en su visita a Valencia.

Bellver: "La izquierda delata su rechazo a las señas de identidad"

El portavoz del Grupo Parlamentario Popular en Les Corts, Jorge Bellver, ha asegurado hoy que "la izquierda delata su rechazo a las señas de identidad valencianas no sólo con sus gestos, ahora también con sus votos".

Bellver, que se ha referido así al rechazo de los tres grupos de la oposición esta semana en el pleno a la tramitación de la Ley de protección y promoción de las Señas de Identidad, ha asegurado que "el voto en contra de la izquierda tripartita se veía venir". "A nadie ocultan su manifiesta animadversión a utilizar el nombre oficial de la Comunitat, a reconocer la singularidad de la lengua valenciana, a lucir con orgullo la Senyera y a respetar los casi 8.000 festejos de bous que acogen cada año nuestros municipios", ha recordado el portavoz popular.

"Los diputados de la bancada de la izquierda parlamentaria dicen alto y claro que su lengua es el catalán, que reconocen y promocionan la unidad de la lengua, y no dudan en acudir a ofrendas que se organizan con motivo de la Diada y en apuntarse a las cadenas independentistas catalanas que intentan extender a nuestro territorio, constitucional y estatutariamente diferente", ha añadido. Y ha recordado también que "sin ir más lejos, el miércoles en el pleno, pudimos ver a algún diputado socialista equiparar la tortura con los festejos de los bous, muy en la línea de los diputados de la izquierda minoritaria y radical".

En este sentido, Bellver ha lamentado "el contagio que están sufriendo los socialistas de un virus peligroso: el de la radicalidad y el populismo". "Los socialistas sabrán, pero no parece que sea aconsejable para la salud democrática de la Comunitat que la izquierda moderada, dialogante y que tenga como objetivo el interés general se quede en una representación residual".

El portavoz popular ha explicado también que "si esta semana en Les Corts los tres grupos de la oposición plantearon devolver la Ley de Señas de identidad y que no se tramite, ya han anunciado también que se niegan a explicar y a debatir en comisión a qué se oponen exactamente". Para Bellver "deberían ser más valientes, debatir en Les Corts las propuestas y dejar clara a los valencianos su postura respecto a nuestros símbolos y señas".

"¿Cuál es el problema? Yo lo tengo claro. Huyen del debate. No quieren concretar a qué se oponen exactamente, porque eso acabaría retratándoles como lo que han demostrado que son: los defensores de la unidad de la lengua, los detractores de nuestras fiestas y tradiciones y el principal peligro para nuestras señas de identidad", ha señalado Bellver.

Algo más que señas de identidad

El profesor realizó una encuesta entre los alumnos, para tantee lo que entendían por señas de identidad valenciana, y salió más o menos lo que sería previsible y todos entendemos por tal concepto: la lengua, la señera, las fallas, la paella, la naranja, la huerta... Da igual el orden de preferencia de cada cual, pero si preguntamos en cualquier otro ámbito, sale parecido. Y entre todo el listado, es evidente que unas cosas las tenemos como intangibles en nuestro sentimiento, y por tanto inamovibles, y otras, en cambio, pueden variar en orden de importancia real, porque su peso depende de muchas condiciones que no están solo en el sentimiento de unos, ni siquiera de muchos, sino que forman parte del tinglado económico global, donde intervienen variables ajenas.

Por primera vez, la Comunitat Valenciana ha sido desbancada del primer puesto español de exportación de frutas y hortalizas, que le acaba de arrebatarse Andalucía. Se veía venir y ha llegado. Primero fue la producción, que ha ido desplazándose en gran medida hacia el sur, y al final también lo es el comercio. Valencia sigue siendo considerada como la capital de la naranja, pero va perdiendo peso, y si no se corrige el rumbo lo seguirá perdiendo a marchas forzadas, hasta que la naranja valenciana deje de ser una indiscutible seña de identidad.

Y no es cuestión de sentimentalismo, sino de economía; hablamos de dinero, y de empleo, que es en lo que al final se traduce todo. Dejamos de ser los primeros productores de arroz, de melocotones y demás fruta de verano; en Londres o París ya hace tiempo que no aguardan las primeras patatas de la huerta valenciana, que se malvenden a precios de risa; bien al contrario, comemos patatas y cebollas importadas, y nos conformamos con la textura y el sabor que tengan, así como el precio que nos impongan. Y del mismo modo, al tiempo que alardeamos de nuestros prestigiosos turrónes, resulta que en buena parte se hacen con almendra que viene de California, no de ningún país del tercer mundo. Como también mucha de la famosa horchata huertana se hace con chufas traídas de África.

Son signos claros de este tiempo de globalización, es evidente, pero también de resignada decadencia. Porque todo eso que se ha perdido no ha sido a costa de verse sustituido por otras cosas en las que seamos potencia renovada. ¿El turismo más o menos voluble y ocasional? Pero eso llega a donde puede, no cabe esperar que sea medio de vida para todos. ¿La construcción de nuevo, el alquiler de apartamentos? Efímeras soluciones que hipotecan futuro. ¿Y qué haremos?, porque la naranja está tocando suelo, casi a precio cero. Su vulgarización no solo se traduce en pérdida de riqueza y abandono general; sin valor, nadie querrá lucirla ya como seña de identidad valenciana. ¿Para qué?

El colmo es que esto sucede en medio de un silencio general de quienes deberían estar cogiendo el toro por los cuernos.

Naix Casp en 1915 quan apenes el 'Centre de Cultura Valenciana' tenia uns mesets de vida. Al fer cent anys la hui Real Acadèmia de Cultura Valenciana, que ell ajudà a quallar des d'este nom, ara promou l'homenage que mereix, dins de les celebracions del 'XXVII dia de la llengua i cultura valencianes' ya consalidat per a recordar a n'Ausias March. Mamprén hui, a les 19 en Avellanes, 26 en una charrada sobre l'home i l'acadèmic, acostant-nos més a l'intimitat d'esta figura preclara. Demà serà en la Llonja, l'acte acadèmic institucional, per a saber del poeta i del mestre, Prèviament haurem celebrat l'Eucaristia en la Catedral, ofrena floral i respons. A tot lo dit queda també convidat tot lo món.

VICENT RAMON CALATAYUD

Xavier Casp i el Valencià

Són moments d'incertea efervescent. Pero el poble reviscola sempre d'arraig. Els empeltes forans l'aboquen, com als tarongers, a la 'tristeia'. Aixina reclamem l'alegria, lligam d'afectes que confluïxen, motivant-nos cap a les cites: Poetes preclars, centenars gloriosos... i repàs d'actuacions a pesar de la manca d'ajudes, sobre la llengua valenciana, peça específica de la cultura i que per ella perilla.

Un bon recort és l'adequació fona-

mentada i científica de l'idioma que nos ajuda a ser i dir-nos valencians. Ara vorem com traduir-lo, sense recels i també com millorar en comprensió i us per la pròpia Gramàtica actualisada que és presenta, fent-la coincidir als cent anys en la que Fullana preparà en 1915. Aquella la prologà Teodor Llorente, Casp revitalisà el mole, com a rent d'accions oportunes que nos han dut al goig actual de llengua pròpia; ben concretada en el Diccionari General de la Llengua Valenciana, que va rallant als 5.000.000 de visitants, desijosos de trobar el parlar dels pares, tan bellament com cantaren i canten els nostres poetes. Sense perills anexionistes, ni dependències. Sense costs oficials que sempre acaba pagant qui manco deu.

VICENT OLMOS

Salvador Vendrell

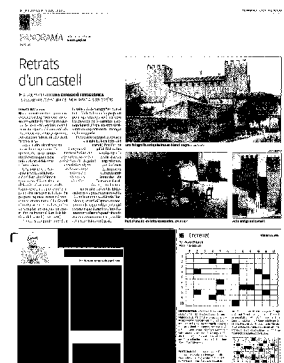
Un dia el professor **Antoni Furió** em va dir que **Vicent Olmos** era un heroi. Resistir durant tants anys editant, en català, llibres i revistes d'història i d'altres assumptes culturals, en aquest país, no més ho poden fer persones d'una determinada pasta. La pasta d'un editor —no a la manera habitual del país, sinó a la manera dels editors anglosaxons—, que dona consells als autors perquè siguen capaços de convertir la prosa acadèmica, feixuga i avorrida, d'algunes tesis doctorals en llibres de lectura més o menys afectuosa. Un autor seu em deia que Olmos era com un editor de les pel·lícules de **Woody Allen**, que es preocupa i et recorda, fins i tot, que t'has de prendre la pastilleta. Enguany, Olmos rebrà el XVIè Premi Vicent Ventura amb què es reconeixen persones o

col·lectius que s'han distingit per la trajectòria cívica, democràtica i de compromís amb la cultura i llengua del país. El seu compromís començà a la dècada dels vuitanta del segle passat en què es produí la febrada d'estudis locals, quan un grups de joves inquiets començaren a estudiar la història de les seues comarques influenciats més pels plantejaments de *La Catalogne dans l'Espagne moderne* de **Pierre Vilar** que no de les vaquetats metafísiques de la *Notícia de Catalunya*. Primer va ser

El seu compromís començà a la dècada dels vuitanta del segle passat en què es produí la febrada d'estudis locals

a Sueca en la I Assemblea d'Història de la Ribera, que ens va deixar la revista *Quaderns de Sueca*. Prompte va ser convocat el I Simposi d'Història de l'Horta-Albufera, que va fer nàixer la revista *Afers*, fundada el 1985, molt més ambiciosa, perquè no renunciava a tractar els temes de la historiografia internacional. Volia ser una revista homologable a les que existien a França, o a la Gran Bretanya, però, de cap a cap redactada en català. Després vingué l'editorial del mateix nom, que començà a funcionar l'any 1993.

Les col·leccions *Recerca i pensament* (amb més de setanta volums publicats) i *El món de les nacions* formen un corpus a hores d'ara imprescindible per a l'estudi de la cultura catalana i la comprensió dels fets nacionals a escala mundial. El seu treball en Publicacions de la Universitat de València també ha deixat petjada en la coordinació de les col·leccions com ara *Cinc Segles o Fonts Històriques Valencianes*. Si sumem tots els volums publicats, veurem com la seua obra d'editor el fan un autèntic homenot molt digne del premi que se li atorga.

Ferran Torrent: 'Quan la carretera s'acaba, l'idiota continua caminant'

L'escriptor Ferran Torrent (1951) va pujar Barcelona a presentar la seva darrera novel·la, 'Un dinar un dia qualsevol' (Columna). L'obra tracta sobre un tema que Torrent domina com pocs: la corrupció al País Valencià. El protagonista és un periodista veterà, Marc Sendra. Obligat a reconvertir-se en freelance comença un article sobre la crisi del València CF i la venda dels terrenys de Mestalla, i acaba descobrint un rerefons més tèrbol. Com en tantes novel·les seves, molta gent la llegirà en clau. Saber si aquest personatge és Zaplana, Cotino, o Rita Barberà. D'altres noms no cal imaginar-los: es fan servir els reals. Torrent va presentar el llibre al restaurant la Camarga, per sopar va preferir el restaurant de Fermí Puig i, entremig, va tenir temps de rebre'ns al seu hotel per a fer aquesta entrevista.

—D'on surt la idea de la novel·la?

—Jo vaig començar un assaig sobre la corrupció al País Valencià. Tenia cinquanta fulls, i molt bons informadors. Però la meitat no es podia publicar. Com explico que X ha subornat amb una bossa de 500.000 euros al Corte **inglés** ? Envio els cinquanta fulls a l'editorial, perquè havia de ser en català i en castellà, que ho volien per a tot Espanya. I em diuen que no es pot fer. I aleshores faig la novel·la. Amb material trobat, i amb material creat de nou. He escrit una novel·la, no un assaig, quedi clar. Ara, perquè es diu 'Un dinar un dia qualsevol' ? Doncs perquè amb cada informador dinava en un restaurant diferent.

—Per què us reben els informadors amb tanta facilitat?

—Per què tinc l'estatus a València de l'escriptor. Com si no n'hi haguera un altre! Però xiquet, així és com em tracten: l'escriptor. Conec militars d'alta graduació, madames de cases de putes, notaris importants. Conec els despatxos que porten els papers de Zaplana a València. Tota l'especulació de València ha passat per allí. A m'interessa parlar amb tots. I fer servir elements en la novel·la. Les portes les tinc obertes. Per què ? Perquè jo no sóc com aquells que diuen 'Ai, com és fatxa, no parlo amb ell'. 'Com no parla català, no parlo amb ell'. Doncs no. Jo parlo amb tots. I em queixo que la gent encara veu els policies com a fatxes. I n'hi ha que són demòcrates demòcrates. Però demòcrates demòcrates. Gent per sota dels quaranta anys que Franco ni l'ha viscut, ni els agrada, ni res. Ara, no traixo ningú. Els demano què puc explicar, què puc explicar deformat, i què no puc explicar.

—Expliqueu, si us plau, i sense noms, algun dinar real.

—Un soci d'una gran empresa, un polític conservador i jo. Divertit divertit. Mengem en un menjador particular dins l'empresa menjant i parlant, en valencià, mentre un cambrer ens serveix a nosaltres. Va coix. Hi ha una cosa més bonica que els diners, diu el polític? Dic, no, t'he de donar la raó. Perquè amb diners jo he he ajudat hospitals. Ferran, tu tens cap malaltia? No, però estic per tindre'n, i així me la cures. I al final pregunta al cambrer: Què et passa? Un esquinc ací. I el polític crida allà mateix al director de l'hospital per telèfon i li diu que demà tracti un amic seu. El cambrer va i respon: 'Per això et vote sempre. Per això te vote sempre!' Després, als postres, va venir la querida del polític... L'empresari, he de dir, és un home collonut que ara ha tancat l'empresa. Doncs no ho ha fet fins que ha tingut tots els treballadors col·locats. D'aquests també n'hi ha. Molt bona persona. I a partir d'aquest material, més tota la part de ficció, perquè no tot està basat en casos reals, surt la novel·la

—Ara us passo frases de la novel·la i la comentem: 'L'horòscop. És igual el mes en què vas néixer si ets valencià'

—Si ets valencià t'ha tocat la rita. Ho dic per els últims vint, vint-i-cinc anys. Ens ha tocat viure el pitjor de la història del País Valencià. Jo crec que vosaltres no sou conscients del que s'ha robat a València. És una cosa espectacular. Aquí almenys encara teniu un circ on us ho expliquen tot. Però al País Valencià ningú dona explicacions. Fins que no arriba la Justícia, no sabem res. Aquí, agarreu un, i al Parlament. Explica.

—'La carretera s'acaba. L'idiota continua caminant'.

—És una frase que no sé qui la va dir. Cap famós. Potser la sents en un tramvia. Un idiota va per una carretera. La carretera s'acaba i l'idiota continua caminant. Açò és un poc la societat **valenciana**. Han abandonat la carretera, però nosaltres continuem caminant cap al no res. Et pots imaginar que el PP guanyarà les eleccions? Ho diuen les enquestes. Estic molt emprenyant amb la societat **valenciana**. És molt dura, molt 'heavy'. Tu has vist una alcaldessa que faci el que va fer i no passa res? No hi ha problema. La gent no se sent avergonyida, d'això. Ens en sentim avergonyits un sector, un petit percentatge de valencians, ens en sentim avergonyits. En una societat normal, on la societat civil funciona, s'ajunten tots i demanen la dimissió allà mateix. I el mateix partit la fulmina perquè és perjudicial. Estic molt cabrejat, hòstia. Al final em donen ganes de dir coses: la democràcia dona molt pel cul, a vegades. Jo prohibiria les majories absolutes. Si CiU tingués majoria absoluta, tu no tindries els convergents desfilant pel Parlament. Al País Valencià ha passat això que ha passat per la impunitat que dona la majoria absoluta. I perquè no hi ha tradició democràtica.

—'Marisqueries, notaris i cases de putes. Els llocs on es veu si el diner corre'.

—No és conya. No és un frase enginyosa del llibre. Les cases de putes de luxe, per exemple Marisa, tenien llista d'espera. Més que amb la Sanitat ara. El notari més important de València, el conec, i l'anava a veure. I el seu despatx semblava un hotel, ple de gent anant i venint. A les marisqueries abans hi havia un tio a la porta. Sin reserva, no hay. I ara, en canvi, oiga, tenemos gambes. Doncs ara te la poses al cul, fill de puta, la gamba i la cigala. Ara les marisqueries s'han recuperat una miqueta. Les altres dues, no ho sé...

—'Tenim un problema amb el sistema capitalista. No sols és cruel, sinó molt ruc'

—Sí. I et diré perquè. Perquè baixeu els sous, idiotes, si baixeu els sous no consumiran. És molt burro, això. Tu no hi estaràs d'acord, però jo t'ho explico. Per a mi el sistema capitalista és inevitable. Com el sistema democràtic. No hi ha alternativa. Ara, hem de buscar els correctors.

Canviem des de dins perquè sigui un sistema de capitalisme de rostre humà. Com en deien del socialisme. Ara és el puto egoisme. El capitalisme anava bé fins que van arribar el Reagan i la Thatcher i desregulen el sistema financer. Jo mai condemnaré un empresari que té 200 treballadors i dona feina. Mai contra ell. El problema és quan agarres 100 milions aquí, el poses allà. Quan et lleves estan tots trontollant. Això no m'interessa a mi. Ara contra el capitalisme productiu no estaré. Sempre i quan hi haja seguretat social, escola on puga portar els fills. Noruega, Finlàndia, Suècia. Aquí ara teniu una oportunitat magnífica. Podeu enviar a fer la mà als espanyols i muntar un sistema més humà

—La Magda és la parella del periodista. És metgessa però treballa en una botiga de roba. Cobra 700 euros. Basat en cas real, suposo.

—Homes, dones, enginyers, arquitectes. Gent molt decebuda. Molt. O estan desanimats i passen de tot o estan molt radicalitzats. Com si esperaren una mena de venjança per tot el que els ha passat a la vida. I creuen en bona part que Podemos seria la venjança.

—'En temps difícils, els bancs tenen els diaris'.

—Això no ho puc provar. Però un informador em va dir que hi havia grans marques, no bancs en aquest cas, que donaven molts diners als diaris. Diner negre. I em contà coses que en un assaig no pots publicar. Però en una novel·la, sí. Ara, la realitat és que El País va dedicar a Emilio Botín deu fulls quan es va morir. Deu. No vaig perdre el temps llegint aquelles coses. On em vens a dir que Botín era un gran personatge? Passa, va.

—'Estralejar'.

—Discutir! Hombre, m'encanta que la comentis. Això ho deia ma mare. Ja està bé d'estralejar ! O calla Morral ! Saps qui era Morral? L'anarquista Morral, el que va tirar una bomba al rei d'Espanya. Era de Sabadell o de Terrassa. Que no matà al rei, al final. Va matar al cavall. La meua àvia deia 'Calla Morral !' volent dir mala persona.

—'Ma mare em parlava en valencià fins que arribava a la ciutat i es passava al castellà'

—Això és cert. Ho feien moltes mares. Jo et diré perquè. Perquè tenien el complex de ser de poble. I la ciutat era molt hostil. A mi la meua mare em parlava en valencià sempre. Però a la ciutat, si estàvem en grup, se't dirigia en castellà davant dels altres. Oye Fernandito. El meu fill, com saps, el vaig adoptar quan tenia deu anys i mig, i era castellanoparlant. I que no se'n assabenti l'Albert Rivera, però el vaig sotmetre a una immersió lingüística asfixiant. Ha ha! Tot el context que tenia era valencianoparlant i per a ell va ser fàcil passar-se al valencià.

—El cas Pujol, és novel·lable?

—No. És massa legal tot. Van al Parlament i ho diuen tot. A mi m'interessa el que em diuen a mi, que només ho sé jo. Aquest té una concessió, l'altre és pederasta. D'això d'ara ja no en pots fer novel·la. Està molt explicat tot. Tot el que està molt explicat, et deixa sense espai a tu.

—Són més importants les eleccions de València, que les de Catalunya.

—Són més importants les d'aquí. Vosaltres viviu un procés històric. Nosaltres vivim unes eleccions. No diré unes eleccions més, perquè s'ha de tombar un govern que porta vint, vint-i-cinc anys i és la icona de la corrupció a Europa. Però vosaltres esteu vivint un procés que pot donar la volta a tot.

—És la fi de Rita Barberà.

—Fa un any estava claríssim que Rita Barberà perdria les eleccions. Claríssim. Però ara hi ha dos elements que han irromput. Podemos i

Ciudadans. Com a UPyD no els surt, ara promocionen a Ciudadans. Podemos no crec que donés el poder al PP. Però també és veritat que ara mateix és una incògnita. No sabem què fara Podemos. No es mullen per a res. Però Ciudadans segur. Segur que podria recolzar el PP. I ara que els promocionen tant, xiquet, no sabem què farà el públic valencià. Açò és un misteri. Les últimes eleccions tothom sabia que estos robaven. I van guanyar per majoria absoluta. En un país normal aquests serien extraparlamentaris.

—Us heu posat a estudiar francès. Per què?

—Perquè la meua parella sap anglès i francès perfectament i es defensa en alemany i italià. I em fa molta ràbia. Anem fora, i ella és molt humil, però sempre la que soluciona tots els problemes lingüístics. A mi el francès m'agrada molt. Molt. Té un accent preciós. I ara el parlo perquè m'entenguin.

—Per escriure Hemingway escrivia dret, Garcia Márquez amb flors grogues, Thomas Mann feina reunions familiars. I Ferran Torrent?

—Escriure sempre al matí. I t'explicaré. Tu et poses a escriure ara i estàs cansat de tot el dia. I no rutlles com al matí. Al matí t'alces més açò. Però has de portar una vida molt austera. De monestir. Enclaustrat. El tòpic de l'escriptor que es droga...Potser algun sí que ho faci drogat. Però és al revés. Has d'estar molt bé de cap.